

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznicah, tervelja po pošti prejemam za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrta leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrta leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrta leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrta leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemam za četrta leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četrstopenjske pete vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franč Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. O pravištvu, na katero naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Tirolci,

ali konservativna, ali federalistična večina tirolskega deželnega zbora, so svoj deželni zbor sami obustavili. V seji 9. marca je namreč bral grof Brandis v imenu večine izjavo, da ona izstopi iz tega deželnega zbora zavoljo tega, da varuje njegovo veljavo in njegove pravice, katerih vlada ne spoštuje. Izjava ostro govori proti vladi, proti državnemu zboru in sedanjemu vladnemu sistemu sploh. Prebravši to, odšla je večina, deželni zbor nij bil več zmožen sklepanja, — zato ga kar nij!

Mej ustavoverci pak je divja jeza in pihanje srda zavoljo tega. Gnjusno, nepošteno, škandalno itd. (kar je grdih besedij) imenujejo postopanje tirolskih federalistov. Pa popolnem po krivem. Zakaj so izstopili? Zato, da varujejo pravico, ki je deželnemu zboru tirolskemu s postavo zagotovljena. Pravico varovati pak je dolžnost in zasluga vsacega, liberalca kakor ultramontanca, ne pa škandal, gnjusoba itd., kakor vpijejo judje na Dunaji.

Povod energičnega koraka tirolskih federalistov je sicer sedanje postopanje gled. deželnih zborov sploh, najbližji povod pak je prepir v takozvanej verskej jedinosti v Tirolu, kjer so samo katoliki. Leta 1866 je namreč cesar potrdil postavo tirolskega deželnega zbora, da se ne sme na Tirolskem nobena protestantska cerkvena občina ustanoviti, ako nij deželni zbor prej dovolil. Postava je jedenkrat dana, legalno potrjena, in izpolnovati se mora, dokler se ne izpremeni legalno. To je liberalno in ustavno. Ali minister Stremajer je, ne

vprašavši čisto nič tirolski deželni zbor, opiraje se samo na državno ustavo, dovolil ustanovitev dveh protestantskih občin. To je tirolsko večino razkačilo. —

Gotovo da nemamo nobene simpatije za reakcionarne postave. Prav vse jedno nam je, ali so tirolski Nemci katoliki, ali protestanti, in poslednjim povsod privoščimo enakopravnost, kakor vsakemu drugovercu ali nevercu.

Verska svoboda! Ali vpitja nemških psevdo-liberalcev ne moremo razumeti. Tudi nij iskreno. Drugače mislijo, drugače govoré. Za centralistični sistem jim gre, ne pa za par protestantskih občin; Tirolcem pa za pravo.

Zatorej nas energično postopanje tirolskih federalistov veseli, prvič ker varuje pozitivne pravice deželne, drugič pa, in to še posebno, ker vidimo, da so Tirolci s svojo energijo zdanjem sistema jako občutljiv udarec založili. To kaže divji vik v ustavovernem časnistvu. — Da bi le tudi drugi deželni zbori ravno sedaj, ko se vse maje, ko je bilo uže ob državnem zboru polno kriz, hoteli ali mogli ravno tak pogum imeti in tako odločno delati — palo bi ministerstvo brzo.

Nemški ustavoverci vpijejo vladi: razpusti tirolski deželni zbor! No, in kaj potem? Voljeni bodo gotovo isti poslanci in bodo še energičnejše isto očitali vladi, kar so dosedaj, in ministerstvo ter ustavoverstvo iz razpuščenja ne bode imelo nikacega triumfa. Poskusite!

Turški sultan

je čuden patron. Sicer nemško-judovski časniki, ki pišejo za Turke in proti našim krščanskim bratom, pripovedujejo, da je „resna volja sultanova, da se nobenemu njegovih podložnikov krivica ne godi“. Tó se vstajem pripoveduje in onim, ki so na avstrijska tla pribegli. Tudi nemški časniki, kateri imajo zagovarjati turkoljubo žalostno Andrassyjevo politiko, jednako govore. Ali peštanski „P. L.“, gotovo ne slovansk list, prinaša dopis iz Carigrada, ki jako čudno posveti dobroto turškega cesarja do svojih podložnikov. Dopis pravi:

„Sultan neće nič slišati o vsem kar je v zvezi z reformami; čudno se glasi, ali resnično je, da je jednega najvišjih dostojanstvenikov (ministra), ki mu je hotel potrebo teh refom dokazati, s svojo lastno roko klofotal in sicer s skoraj ravno tolicimi zaušnicami, kolikor toč imak Andrassyjev reformski načrt. Tudi da nij komisar za pomirjenje v Hercegovino in Bosno prej odšel, kar so vlasti zamerile, ima svoj uzrok v slabodušnosti sultanovej. Hudo je močiku, da njegov arzenal nij z vsem orožjem okinčan. Uže dolgo sili ministre naj mu za to denarja pripravijo. Ali ti imajo še dovolj poguma, da mu pripovedujejo, da nij nobenega belica v kasi, in da nij kje vzeti, kar se pa dobi, to da se mora dati za živež stradajočej in razdrapanej vojski. Slučajno izve sultan po jednem svojih ogleduhov, da je nekaj vreč zlata bilo prineseno na ladijo, katera bode nosila komisarja Baša-Efendi na Klek, denar, ki bi bil za vojsko in za podporo vrnivših se beguncev (?)

Listek.

Prva slovenska čitalnica.

(Spisal Davorin Terstenjak.)

Začetkom leta 1838 se je Stanko Vraz preselil v Zagreb. Pred svojim odhodom mi na srce položi, naj zbiram domorodne elemente mej akademično mladežjo in vzbujam za narodno stvar. Slovesno sem obljubil predragemu prijatelju to storiti. Da bi moje delovanje zdajnejše bilo, nakanil sem v svojem stanovanjski čitalnico ustanoviti. Pišem na nekoje rodoljubne duhovnike na kmetih, naj pobirajo prineske, da morem večjo sobo najeti s potrebnim pohištvom. Blagi župnik A. Krempel je bil prvi, kateri je moje početje pohvalil in mi 20 gld. v ta namen poslal. Tudi drugi duhovniki so velikodušno podpirali to početje, in v kratkem sem imel 400 gld. skupaj.

V ulici imenovani „Zweiter Sack“ v hiši peka Schmudererja smo pripravili čitalnico v kratkem, in si naročili potrebne knjige in časnike. Sestavil sem pravila, razredil je mej

slovanske dijake na graškem vseučilišču, in pristopilo jih takoj 22 k bralnemu našemu društvu. Jaz sem bil izvoljen za predsednika in vodjo, dijak Jožef Ulaga, moj sedanji sosed in župnik pri sv. Vidu za tajnika. V odbor so bili voljeni: Hrvat Ivan Trnski, sedaj polkovnik in slaven hrvatski pesnik; Srb Popović, Čeh Vaclav Bezpalec, Polak doktorand A. Krudovski in Kranjec Karel Lavrič moj součenec.

Naj mi se dovoli, v pojasnjenje njegove žalostne osode nekoliko besedic sprožiti.

Lavrič je bil, kakor znano, sin patri-monijalnega uradnika, in je s svojim bratom Ludvikom v Gradci, kamor se je mati vdova bila preselila, uže od leta 1835 živel. Mati, čestitljiva gospa, je svoje otročiče lepo in po krščansko odgojevala. Ker je imela malo penzijo, jemala je dijake na kvartir, in kakor pridna mati za nje skrbela.

Posebno skrb je imela za odgojitev svojih hčeri; jedno si je pozneje izbral za zakonsko tovarišico polkovnik Ivan Trnski.

Tudi sina Karel in Ludvik sta bila uravna in pobožna mladeniča. Vendar uže v

onem času, leta 1838, sem opazoval na obema nekakó otožnost, o Ludviku se je govorilo, da je lunatičen, Karel pa se je zmirom proti nam svojim sošolcem potoževal, da ga v enomer glava boli, kri proti glavi sili itd. Več dnij je hodil zamišljen po ulicah mesta, in nijsmo ga mogli razvedriti. Zdravnik dr. Mann je jedenkrat vpričo mene in matere rekel: „Gospa, jaz se bojim za pamet vaših sinov.“ Nij se goljufal, Ludvik je, kakor se mi je poročalo, zapadel melanholiji in sblaznil, in Karlova žalostna osoda nas je vse pretresla.

Kolikor sem ga jaz poznal, je Karel Lavrič bil blag človek. Ne sodimo, prepustimo sodbo milostlivemu očetu nebeskemu.

V našej čitalnici smo se pridno učili slovanskih jezikov skoro pol leta. Na jedenkrat se je naše društvo zdelo c. kr. policiji nevarno, ta nas je razpodila in mene „sub vigili oculo“ postavila.

Imel sem veliko materijalno izgubo, in dolgove sem še le čez 6 let poplačati mogel, ko sem kot kaplan prvo bernjo dobil.

porabiti. Takoj sultan pošlje svojega adjutanta in konfiscira denar za sebe“.

In tacemu glupoglavcu je milijone ljudi pokornih! In državo, kjer se poleg strahot v provincijah tudi v središču take stvari go-diti morejo, podpira naša Avstrija, Rusija, vsa Evropa? Bog ve, če smo res v toliko hvaljenem 19. stoletju, ali se nam le zdi da smo!

Jugoslovansko bojišče.

Na Andrassy-jev nalog imajo dalmatinske in hrvatske oblasti pregovarjati one uboge kristijane, ki so pred turškim neusmiljenim mečem in natikalnim kolom pribegnili na avstrijska tla, naj se zdaj vrnejo v Bosno in Hercegovino, ker je v znanih reformah sultan obljubil jim pravico in pravdo. Ali nečejo iti, temuč poslali so Mollinari-ju pismo, v katerem se avstrijskemu cesarju zahvaljujejo za brambo, zaščit in pomoč, pa ob enem zagotavljajo, da bi samo pod meč in v pogubo vrnili, ker Turkom nič ne zaupajo, zato prošijo za milost in daljno podporo. Avstrija ne more biti tako neusmiljena, da bi jih poslala v mesnico! Kakó bode turška vlada besedo držala, ki nema moči, krotiti lastnih ljudi.

Vladna „Pol. Corr.“ poroča, kako so vstajniki v Hercegovini pri Muratovici Turke potolkli, pa žalostna ne more skoraj verjeti in toži v imenu Andrassyjevem tako-le: „Če se pobitje Turkov pri Muratovici, kraj kjer so bili uže poprej jedenkrat od vstašev tepeni potrdi, ali če je prav nekoliko menj resničnega kakor se je povedalo, potem se more obsojati turško vojskovodstvo, katero se po tako dolgem vojevanju ni nič naučilo. Nobela napaka se ne sme (od strani Turkov) več narediti, drugače bode dejanski vspah pomirjenja manjši nego diplomatičen.“ — Potem se nemška „P. C.“ še veseli in tolaži, da bode vstašem vsled zaprte avstrijske meje zmanjkalo kmalu streliva in orožja. Blago magjarsko-nemško veselje, ker potem bodo Turki kristijane na kol nabijali.

Iz Dubice se „Obz.“ poroča 9. marca: V soboto so Turki Novljani krščansko vas Žarkovac zažgali, oropali, dva otroka razsekali in jedno deklico soboj odveli. — Zadnjo nedeljo so Turki Bodičani Ruječko selo in cerkev zažgali in pri cerkvi tri kristijane posekali.

Iz Dubrovnika se javlja: Pri Ljubiški je bilo nekaj malih bojev mej vstaši pod Ljubibratičem, ki ima zopet 600 mož. 30 Turkov je bilo zapodenih črez avstrijsko mejo, kjer so ubili jednega Avstrijanca. A živ krst se ne zmeni za ubitega?

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 11. marca.

General **Rodič** je zopet povelje dobil, na hercegovsko mejo iti. Pričakujejo ga v Metkoviči, kjer se snide s turškim guvernerjem.

Tirolski deželni zbor, o katerem govorimo na prvem mestu, je prav vsem notranjim listom predmet člankov.

Ogerski državni zbor bode te dni končal svoje zborovanje. Na danes je napovedan odgovor na dr. Politovo interpelacijo o orientalnem vprašanju.

Vnanje države.

O **srbskem knezu** pravijo vstaši hercegovinski prav dobro tako-le: Teško nam

je, da moramo izreči, da ko bi bil kak naslednik Karagjorgjevič, ali kak direkten naslednik Milošev na srbskem prestolu, ne bi mogel poslušati stoke in bolečine naših mučenikov, da bi ne bil ginjen. Zares, blagi duh umrlega kneza Miloša — ko bi bili tako srečni, da bi ga imeli, kakor smo nesrečni, da ga nemamo! — ne bi bil stoprav globino morja preučeval, ne na levo in na desno strahljivo oziral se, nego naravnost v ubogo Bosno in Hercegovino šel.

Iz Belgrada poroča brzojav, da je komisija, ki je preiskovala socijalistični upor v Kragujevcu zaprla župana tega mesta in urednika „Novoga Oslobojenja“, in tri učitelje odpustila iz službe.

Družina **Arnim** je bila pri nemškem cesarju vložila prošnjo za pomiloščenje, a stari Vilhelm je prošnjo zavrgel.

Dopisi.

Iz Celja 8. marca. [Izv. dop.] (Izgled celjsko-nemškutarske inteligencije.) Dne 27. februarja došel je v Celje nov predsednik okrožne sodnije gosp. Heinriher. Na večer istega dne obhajal se je odhajajočemu predsedniku g. Vestu na čast slovesen banket, kojega se je udeležil tudi novo došli g. predsednik Heinriher. Kakor navadno, vrstile so se tudi pri tej priliki napitnice mnogovrstnim osobam. Najinteresantnejša pa je bila vendar le napitnica znanega politikarja Antona Lasnika, usnjara Celjskega, novemu predsedniku. Začel je blizu tako-le: „Ich habe in Erfahrung gebracht, der neue Herr Präsident sei ein tüchtiger Kneiper. Ich bin ein Kneiper, der dr. Nekermann ist auch ein Kneiper, wir sind also drei im Bunde“. Ko je potem še jednacij norostij navezal, tedaj je sklenil napitnico z veseljem, da bode imel priliko z novim predsednikom „popivati“. Jednaka čast se še nij nijednemu izkazala, kajti kogar Lasnik prišteva svojeje enakosti, ta mora biti umetnik v tej stroki. Ali je bil ganjen novi predsednik, da ga je ustavoverec počastil tako gorečo in odkritosrčno napitnico, — tega ne vemo. Evo! dragi bralci, inteligencija Celjskega mesta, ki se všteva prusaškemu taboru po svojih ustavovercih. Da jih imamo še nekaj taci, kakor je omenjeni Cicero, nij dvombe, in v njih sredini so ljudje, ki se prištevajo Nemcem, pa nemški jezik le za silo lomijo.

Iz Gradca 8. marca [Izv. dopis.] Hrvatsko akademično društvo „Hrvatska“ je napravilo sinoči komers v proslavo svojega utemeljenja v puntigamskeje dvorani. Zbralo se je precejšnje število gospodov in dijakov. Prišli so bili tudi trije slovenski poslanci gg. dr. Dominkuš, dr. Radej in Žnidaržič. Posebno lepo je to od g. Žnidaržiča, da k slovenskim društvom prihaja. Gotovo je izpoznal, da teče tudi v njem slovanska kri in misliti je, da se bode tudi v deželnem zboru kot Slovenec obnašal, posebno ako pomisli, da so ga Slovenci volili, da v deželnem zboru njih interese zastopa. Uže jedenkrat je „Slov. Narod“ pravil, da je g. Žnidaržič pri jednom volilnem shodu (meni se zdi na Planini) naglašal, da je tudi on Slovenec in da se vedno za Slovence poteguje. Tako je tudi prav! Volili so ga Slovenci — torej se mora tudi povsodi za Slovence potegovati. — Čul sem pa nekatere praviti, da g. Žnidaržič nalašč to dela, da bi še prihodnjič voljen bil. Bodemo videli, koga se bode držal!

Bili so tudi pri komersu gg. dr. Krek in dr. Ipavic. Zadnji je bil za „kučigazdo“ izbran.

Slovensko društvo „Triglav“ je bilo „in corpore“ navzočno, kakor tudi „slovansko pevsko društvo“, ki lje iz uljudnosti sodelovalo. Tukaj moram tudi omeniti nekoga dogodjaja. Predsednik „Hrvatske“ pozove „slovansko pevsko društvo“, da zapoje „koračnico“; a ker je tiho govoril, da se nij dobro razumelo, ponovi njegov drug še jedenkrat ta poziv, a pozabivši reče namesto „slovan ko“ „hrvatsko“. Slovanski pevci tedaj obsede, meneč, da je tudi kako „hrvatsko“ pevsko društvo. Ko predsednik ono pomoto popravi, zapeli so naši pevci „koračnico“.

Jaz mislim, da je bilo krivo tej pomoti preveliko sanjarstvo „o velikej Hrvatskej“, koja se je tudi skoro v vseh telegramih naglaševala, katerih so dobili okolo dvadeset. — Opomniti moram tudi, da celi večer niti besedice nijsem čul o „Slovanstvu“. Komentara k temu nij treba; znano je uže iz prejšnjih mojih dopisov. — Srba nij bilo niti jednega pri slovesnosti; tako daleč sega sovraštvo mej Srbi in Hrvati!! Bilo je pač mnogo Italijanov in Magjarov; tudi Nemcev je bilo nekaj.

Iz Hirske Bistrice 8. marca [Izv. dop.] Po velikem trudu smo Bistričanje vendar jedenkrat dobili svojega župana. Denes je izvoljen zopet poprejšnji mnogoletni župan g. Jelovšek in sicer s 5 proti 4 glasovi, katere je dobil vrli narodnjak g. Aleks. Ličan. Jelovšek si je dal sam glas, da je dobil večino, akoravno je malo poprej trdil, da ne sprejme županstva, ako ga ne izvolijo jednoglasno. Kakor se vidi, nema v Bistrici nihče splošnega zaupanja. Tudi poprejšnji župan g. Valentič moral je sam sebe voliti, da je zadobil to čast in mislilo je vse, da bode z veseljem delal v korist občine, a zmotili smo se kajti, ko so volilci od njega zahtevali, da bi tudi kaj delal, ker je postal župan, in ko se je celo jeden narodnih odbornikov predrznil od njega terjati slovenskih povabil k odborovim sejam, se je mož tako razkačil, da je takoj resigniral. Tega mu sicer nihče ne zameri, a siliti bi se mu ne bilo treba v stvar za katero nema niti veselja niti sposobnosti.

Da pri denašnjeje volitvi nij bil izvoljen narodnjak Ličan, je največ kriv tukajšnji zdravnik g. Bachman vulgo „doktor“, rodóm Čeh, ki sicer tudi misli, da je narodén, kateremu je pa ženska družba ljubša, kot ona najodličnejših narodnjakov, akoravno se ne more več prištevati mej mladeniče. Za volitev Jelovškovo si je prizadeval menda zaradi tega, da bode še smel v njegovih sobanah svoje veselice aranžirati. Ko bi vsaj ženstvo, na katero ima toliko vpliva, hotel vzbujati k narodnej zavesti, bi mu uže drugo odpustili.

Ravnanje tega gospoda je krivo, da smo v Bistrici brez narodnega društva, da se tukajšnji „Leseverein“ uže nij spremenil v slovansko društvo, čemu nam je v Bistrici nemško društvo brez Nemcev? Dovolj je tu omikanih ljudi, lepo narodno društvo bi se lahko ustanovilo, ako bi bilo več jednosti, a osobna mrzenja zamore vsako pametno prizadetje. Bog daj boljše!

Domače stvari.

— (Slovenski volilci) ljubljanskega mesta imamo denes v nedeljo 12. marca ob 11. uri dogovor v čitalniškeje dvorani zarad postavljanja kandidatov. Naj se volilci zlasti III. in I. reda obilno udeležé.

— (Slovensko gledališče). Vtorek 14. t. m. se bode prvič predstavljala mi-kavna Gönnerjeva veseloigra v treh dejanjih „Srečni oče“.

— (G. Vestenek) je sam skrbel, da se je sloveče njegovo ime v dunajske liste te-legrafiralo in sicer še dvakrat z velevažnim pristavkom, da on, korifeja, nij voljen v noben odsek. Oficijalni „Corr. Bur.“ imenuje to iz-puščenje Vesteneka „unparlamentarisch“. Ali g. Vestenek sam predobro ve, za kakšnega moža ga ima večina v zboru in v deželi od poslednjih trgovinskih volitev, nego da bi se mogel temu izpuščenju svoje osobe res čuditi.

— (Praška „Politik“) ki sitno in arogantno vsem Slovanom in vsem strankam svoje nauke sili, da si se le iz telegramov in dopisov „N. Fr. Pr.“ o njih stanju podučuje ima zopet v zadnjem listu prav neumno in neresnično kritiko o kranjskem deželnem zboru. „P.“ misli, da so pri nas take razmere strank, idej in stvari kot v Pragi.

— (Tržaške čitalnice) začasni od-bor vabi uljudno vse č. gg. društvenike, da blagovolijo sniti se v nedeljo 19. t. m. ob 7. uri zvečer v čitalničnih prostorih, kjer se bode nova volitev vršila. — Uže danes v ne-deljo 12. t. m. zvečer se o kandidatih za od-bor dogovore.

— (Iz Maribora) se nam piše, da je pri zadnjem izrednem občnem zboru ondote čitalnice dne 5. t. m. izvoljen bil g. dr. Ivan Križanič za odbornika na mesto odšedšega g. Šmidingerja. Dalje so pri istem zboru vo-lili se trije namestniki, ter so bili z nadpo-lovično večino glasov izvoljeni gg.: Jože Rapoc, Mart. Jelovšek in V. F. Špacek. Či-talnica v tekočem letu prav dobro napre-duje, od 30 udov, ki jih je imela zad-njega decembra pr. l. narastlo je število danes uže na 80 in upati je, da se bode s časom še bolj pomnožilo.

Razne vesti.

* (Iz ljubosumnosti umor.) Itali-jansk časnik „Gazzeta del Popolo“ iz Turina piše: „Franc R., oficir v pešpolku št. 48. je stanoval se svojo ljubico, sedemnajstletno go-spico Marijo Borgogno, v ulici Via Nampa-tori. Dvomil je na njenej zvestobi, ter zavoljo tega sklenol, prepričati se. Zato je odšel za nekaj dni proč, reki jej, da mora po oprav-kih potovati. Zadnji ponedeljek ob 2. uri po noči se je vrnil, odprl vrata s ponarejenim ključem, ter šel na ravnost v spalno sobo svoje ljubice. Začuden je videl jo poleg top-ničarskega častnika Antonija G. spati v po-stelji. Divje razkačen zagrabi svoj revolver, na vsacega spavajočih izstrelil jedenkrat in potem sam sebi v glavo. On se je zvrnil takoj mrtev na tla, ona dva pak sta smrtno ranjena in bodeta težko ozdravela.

Národno-gospodarska stvar.

Politična ekonomija in politika.

(Spisal V. C. Supan.)

II.

Odkar sta namreč 19. febr. 1853 v Ber-linu Otto pl. Mannteuffel kot pruski minister in Karel pl. Bruck tudi Prus a avstrijski mi-nister podpisala končne protokole prve nem-ške trgovinske pogodbe; od tačas sem, re-čemo očitno mi pravi odkritosrčni Avstrijci, od tačas se je avstrijsko ubožstvo začelo. S tem rapidnim postopanjem v okrožji indus-trijalno najbogatejših tako zelo napredovajočih vzhodnih dežela, postala je naša avtrijska država s svojimi modernimi trgovinskimi po-godbami jednaka nastavljenemu sodu. To kar je nekdaž rekel Franklin, od države New-

Yersey: „Ta dežela je od svojih sosedov pov-sodi nastavljeni sod, iz katerega samo točijo“.

In zopet sedaj v najnovejši dobi, se je sklenola neka trgovinska pogodba z malo tur-ško-vazalno državo — Rumunijo. To pogodbo pa ne smemo za nič drugega sma-trati kot za klep v dolgej verigi tako ko-losalnih napak — v avstrijske trgovinske politiki.

Na Angleškem ne pošiljajo kakovega di-plomata k sklepanju kakove trgovinske po-godbe, nego ukaže se n. pr. trgovinske zbor-nice predsedniku Manchesteru, ali vpraša se kake druge strokovnjake, diplomati pa se jim pridenejo. Odločilni so tedaj strokovnjaki, di-plomati pak so le postrnaske osebe. A kako stoji stvar pri nas v Avstriji?

Zadnja, od obeh državnih zbornic spre-jeta rumunska pogodba to najbolj kaže, kako! A pogledjmo kako so druge države delale pogodbe z Anglijo.

Leta 1703 je sklenola Portugalska z Angle-ško neko trgovinsko pogodbo, vsled katere so se Holanci in Nemci popolnem izpodrinili od najvažnejše trgovine s Potrugalci in njihovimi tedanjimi kolonijami. Portugalska zašla je s tem v popolno politično odvisnost Angleške in zadnja pridobila je vsled te trgovinske po-godbe take neizmerne kapitale, da se jej je potem s tem kapitalom posrečilo ustanoviti svojo veliko vzhodno državo; ter potem odriniti Por-tugalce in Holance od njih glavnih štacijskih krajev. To je bila namreč, tista tako pogub-ljiva Methuen-pogodba, katera je Angleško, povzdigovala ter jej koristila, Portugalskej pa tako neizrecno škodovala, da so vse pred portugalske kolonije in osobito bogata Bra-zilija, utelesile se k Angleškej in postale po-polne efektivne angleške kolonije. Zlahna ko-vina, kakor zlato, srebro, itd. zginjalo je. (Kakor sploh pri tacih pogubljivih pogodbah.) Brodarstvo, trgovina, industrija, obrtnija in poljedelstvo, je pešalo na Portugalskem vsled te pogodbe vedno bolj in bolj. Zastonj je skušal Pombal je zopet povzdigniti, ker angle-ška konkurenca podirala je vsa podvzvetja. Tako se je izpremenila Portugalska dežela v samo agrikulturno državo. Opešanje zemlje nastopilo je tedaj kot naravni nasledek.

In zatem je prišlo zmanjševanje prebival-stva itd. Tako tedaj uničil se je blagostan popolnem v nekdaž tako bogatej Portugalskej. Leta 1786 sklenola je Francoska z Angleško nekovo trgovinsko pogodbo. In ta pogodba je bila takomenovana Edin pogodba. In slavni govor angleškega državnega ministra Pitta, katerega je leta 1786 govoril v parlamentu, nij veljal niti angleškemu parlamentu niti národu, temuč oslabelemu in čisto nezmožnemu francoskemu ministerstvu, z namenom ono za imenovano pogodbo pridobiti. Nij zastonj nosil prokanjeni Pitt v vsacem svojem žepu jeden zvezek „Wealth of nations“. William Pitt bil je prvi angleški državnik, kateri je razumel izvesti kosmopolitično teorijo svojega somišljenca Adama Smithsa na tako veliko korist Angleške. In kaj je bilo nasledek te trgovinske pogodbe? Angleške fabrike prevalele so razširjeno fran-cosko trgovino, kakor se godi sedaj pri nas; cvetoče lastne fabrike so se pokončevale, ka-kor se godi sedaj pri nas, delavci odpuščevali, kakor se godi sedaj pri nas.

Uboštvo in nevoljstvo rastle je vedno bolj, kakor se godi sedaj pri nas.

Industrija, katero so prej največjo skrb-ljivostjo razširjevali, postala je onemogla, pro-met nehal je popolnem, kakor se godi sedaj pri nas. Ljudstvo zahtevalo je zaslužka — vsakdanjega kruha. Uboštvo bilo je splošno in ono ohromilo je vlado.

Po kratkej dobi konkurence z Angleško skušala je francoska vlada z odpravljenjem pogodbe pokončevalni nakan ustavljati in po-polnemu poginu pot zapreti. Pri tem delu pak je doživela važno izkustvo, da je veliko lažje cvetoče fabrike v malih letih pokončati, kot pak pokončane fabrike zopet povzdigniti v pot-stoletju.

Ključ.

10. marca:

Pri štodu: Seewald iz Reke. — Mauter iz

Dolenjskega. — Schapke iz Dunaja. — Hribar iz Štajerja. — Kobler iz Trsta.

Pri Maliti: Benedikt iz Dunaja. — gr. Thurn iz Radovljice. — Nasch iz Dunaja. — pl. Oberaigner iz Sneberga.

V mestu Kamniku

na Kranjskem, pride z začetkom meseca maja t. l. štacuna na glavnem trgu, s štacunskim orodjem, (šta-cunsko napravo) vred, pripravna za vsako kupčijo v najem.

Najemniki ki želijo to v najem vzeti, naj bla-govolijo se pri podpisnem lastniku oglasiti.

(57—3)

Jožef Vanos.

Mlin

se daje v najem v Brodeh pri Vranskem na glavnej cesti, na štiri kolesa, se stopani in s prešo za olje, ob obilni vodi, od 1. maja. Natančneje se poizve pri Jos. Omeršiču, posestniku na Vran-skem. (62)

Ohranitev zdravja

obstoji večidel v čiščenju in snažnosti sokov in krvi, ter v pospešitvi dobrega prebavenja. To doseči je najboljši in zdajnejši pripomoček:

Dr. Rosa oživljavno mazilo.

Dr. Rosa oživljavno mazilo zadostuje vsem terjatvam najpopolnejše, ono oživlja celo de-lavnost prebavenja, ustvarja zdravo in čisto krv, in život pridobi zopet svojo prejšnjo moč in zdravje. — Ono je za vse boleznij prebavenja, posebno za zarinjnost teka, kisto se riganje, napihovanje, bruhanje, želodčni krč, zasliženje, krvavico (zlato žilo), prenatlačenja želodca z jedili itd., gotovi in ozdravljivi pripomoček, kateri si je pridobil zaradi izvrstnega učinka v kratkem času splošno razširjenje.

Velika steklenica 1 gold., mala steklenica 50 kr.

Na stotine priznanjevalnih spisov je raz-položenih. Razpošilja se na frankovane dopise proti poštnem povzetku na vse kraje.

Gospodu B. Fragnerju v Pragi!

Jaz priznavam poln hvalečnosti in kot za sveto dolžnost, poročati, da mi je to od Vas poslano dr. Rosovo oživljavno mazilo za mojo sedem let trajajočo, hudo čutnično bolezen in slabo prebavenje izvrstno ozdravljevalo, ter da sem skoro popolnem zdrav.

Celo leto uže nijsem mogel opravljati svojo službo, 6 mesecev ležal sem v bolnici na Dunaji, a vsi pripomočki bili so zastonj, jedino le ta črez vse najizvrstnejši pripomoček ozdrave-me je strašnih in nepretrpljivih boleznij. Te-daj najsrčnejša zahvala in prosim, da mi pri-pošljete še dve steklenici dr. Rosovega oživ-ljevalnega mazila.

Kajetan Strohmayr, l. r.

St. Egid v Neuwaldu (v s. Av.) 30. jan. 1874.

Glavna zaloga:

V lekarni B. Fragnerja, Kleinseite, na voglu Spornergasse št. 205 v Pragi.

V Ljubljani: pri lekarnih Gabriel Piccoli in Josipu Svobodi; v Kočevju: pri An-dreju Braunu; v Celovcu: pri dr. Hau-serju, lekarju.

Vse lekarne v Avstriji, kakor tudi večidel materialne štacune imajo zaloge tega oživljaval-nega mazila.

Tamo se tudi dobiva:

Praško univerzalno hišno mazilo,

gotovi in poskušeni pripomoček za ozdravenje vseh prisadev, ran in oteklin po 25 kr. in 35 kr.

Mazilo za oglušenje.

Poskušeno in zaradi mnogo zdravniških poskušanj znano kot najgotovnejši pripomoček za ozdravenje močno oglušnih, ter za prido-bitev popolnem izgubljenega sluha. 1 stekle-nica 1 gold. av. velj. (63—1)

Dorško olje

iz sale kitovih jeter,

iz Borgena na Norveškem;

rumeno 1 steklenica 60 kr.;

nepremočljivo brez okusa in duha 1 stekle-nica 80 kr.;

sé železnim jodirom 1 steklenica 1 gold.

Da se ponarejevanju izogne vtisneno bode moje ime na vsakej steklenici.

(53—2)

Gabriel Piccoli,

lekar, na dunajski cesti v Ljubljani.

Tržne cene

v Ljubljani 11. marca t. l.

Pšenica hektoliter 8 gld. 77 kr.; — rež 5 gld. 85 kr.; — ječmen 4 gld. 70 kr.; — oves 3 gld. 74 kr.; — ajda 5 gld. 70 kr.; — prosa 4 gld. 70 kr.; — krompir 100 kilogramov 3 gld. 60 kr.; — fižol hektoliter 7 gld. 50 kr.; masla kilogram — gl. 95 kr.; — mast — gld. 82 kr.; — špeh frišen — gld. 68 kr.; — špeh poven — gld. 75 kr.; jajce po 12¹/₂ kr.; — mleka liter 8 kr.; govednine kilogram 46 kr.; — teletnine 45 kr.; — svinjsko meso 56 kr.; — sena 100 kilogramov 3 gld. 30 kr.; — slame 2 gold. 60 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 9 gold. — kr.; — mehka 6 gld. — kr.

Izurjeni komis,

kateri je v stroki mešanega, železnega, specerijskega in tkanega blaga dobro izurjen, sprejme se takoj v neke prav živahne župniji na Notranjskem z dobrimi pogoji v službo.

Več o tem se izve v štacuni Andreja Schreyerja v Ljubljani. (51—2)

Gospica,

izpitana v poštni in telegrafski stroki, slovenskega in nemškega jezika zmožna, in katera bi morala tudi tobak na debelo in drobno prodajati, se sprejme. Prositeljice za to službo, obrnejo naj se z dokazilom dosedanjega poslovanja in z naznanjenjem pogojev, pod katerimi vstopijo do R. Tančiča v Smarji pri Erlichsteinu najdaže do 15. marca t. l. Katere položje kavejijo imajo prednost. (55—3)

Kazipot po Ljubljani.

Kdor želi inserirati pod to rubriko svoj posel, obrt itd. takó, da je oznanilo uvrsteno skozi tri mesece vsako nedeljo, more to v 4 do 5 vrstah po jako znižane ceni storiti, katera se izve pri administraciji „Slovenskega Naroda“.

Marija Drenik,

kupčija poleg nunske cerkve št. 32.

Zaloga najnovjših pričetih in izdelanih stikarij; volnate preje za stikanje, pletenje; priprave za stikanje se svilu, šenilju, zlatom in jagodi; vse priprave za šivanje, pletenje, stikanje; galanterijskega blaga, bizoterije, igrač, umetno rezanih lesenih izdelkov. Po nizke ceni. (13)

Voščene sveče,

in zavitke (Wachstüchel) vsake vrste za cerkve, pogrebe, in trgovino po najnižji ceni prodaja in se čestiti duhovščini, kakor tudi slavnemu občinstvu priporoča zagotavlja, da bo vsem najboljše in hitro postregel.

Oroslav Dolence,

(5) svečar, gledališne ulice št. 140—141.

Tomaž Volta,

na frančiškanskem trgu, priporoča svojo zalogo vsake bice usnja po nizke ceni. (10)

Važno za 1876 leto.

Ker se s početkom novega leta prične nova mera, priporoča podpisani vse kositarke nove mere, posebno se pa priporoča čestitim gospodom duhovnikom po d želi za vsa dela tega obrta, za pokrivanje stolpov in cerkvenih streh naj si bode z bakrom, s kositarjem ali cinkom itd.

Srečko Noli,

(12) šolski trg št. 295.

Gostilničar „pri Sokolu“

na stolnem trgu, priporoča svojo uže staro gostilno. Dalje naznanja, da ima tudi letos izvrstna vina in vedno dobre jedila kakor klobase itd. po nizke ceni. (5)

V Josip Levcevej

specerijske štacuni na št. Peterskem predmestji št. 18 tik mesarskega mosta dobi se najboljše blago potem štaj. bruse, kupuje in prodaja na debelo poljske pridelke fižol, krompir, črešnje, repo, zelje, orehe itd. (5)

Najbolje brije, češe in striže

Josip Bukovnik,

na šentpet. predmestji h. št. 9, kateri izvrstni brivec rad pride tudi na dom, ako kdo to želi. (11)

Josip Kantz,

v hiši banke „Slovenije“, (11) priporoča vsake vrste žganja, likere, rozolije po najnižjih cenah. Vnanja naročila izvršuje točno in vestno.

Janez Vičič

prodaja kakor pri razprodaji (Ausverkauf) 10 do 25% pod fabriško ceno na debelo in drobno mnogo-vrstno kramarsko in gospodsko blago. (5)

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Avguštin Götzl,

podobar in pozlatovalec, pošne ulice hiš. št. 57, (poslopje slovenske čitalnice) v Ljubljani, ne zameniti z Leopold Götzl, v istih ulicah v Kozlerjevi hiši! priporoča slavnemu občinstvu, vlasti preč duhovščini in farnim predstojništvom sledeče izdelke: Oltarje, križeva pota, lece (prižnice), svečnike (lustre), prapore (bandera), neba (baldahine) po naročilu v vseh velikostih in po najnižji ceni. V zalogi ima zmirom podobe in kipe za oltarje, krstne omare, svečnike in križe za stene, podobe svetnikov in iz narave vsake velikosti in cene na platnu, kositarji in papirji, zrcala itd. posebno dober kup so oljnat slike. Sploh vse, kar spada k cerkvenemu kinču, — vse to naglo in po najnižji ceni. Sprejema vsa naročila iz dežele, ter jih natanko in brzo izvrši. (11)

Črevljar Jakob Škerbinec,

v gledališki ulici št. 19 izdeluje vsake bice najboljše črevlje na drobno in debelo; potem prodaja tudi Tržiške črevlje na debelo in drobno po nizke ceni. (5)

Lovrenc Zdešar,

na celovske cesti št. 82, priporoča svojo zalogo vsakovrstnih likerov in žganja po nizke ceni. Vnanja naročila izvršuje točno in vestno. (11)

Kdor potrebuje

metrične mere in uteže

kuhinjsko posodo plehasto ali iz vlitiga železa, kakor košarno orodje za pohištvo in za zidanje, potem orodje za mizarje, tesarje itd vse to dobi po najnižji ceni pri Franc Terčeku (prej Božiču) na glavnem trgu št. 10. (7)

Dunajska borza 11. marca.	
Evropski št. dolg v bankovcih	67 1/2
Evropski št. dolg v srebru	70
1860 št. posojilo	111
Akcijske naklade bank	800
Kreditne zlože	171
London	115
Napol.	9
C. k. cekini	5
Srebro	103
	70

Podružnica društva za obrambo živali na Kranjskem v Ljubljani

vabi s tem vse p. n. soude v nedeljo 19. marca t. l. ob 10. uri pred polu dne v tukajšnjo dvorano mestnega zastopa k

občnemu zboru.

Dnevni red:

1. Poročilo o delovanju podružnice leta 1875.
2. Sprejem novih souodov.
3. Predlogi posameznih souodov.
4. Volitev 4 souodov v odbor in 2 namestnika.

Društveni odbor podružnice.

Beste Nähmaschine der Welt.

Za Kranjsko jedino in samo pravi pri podpisaneu!

Poleg originalnih

Elias Howe-jevih šivalnih strojev

imam v zalogi izključljivo le jaz

Originalne Singer & Grover & Backer

šivalne stroje

po fabriške ceni na debelo in drobno.

Razun tega imam vedno v zalogi tudi najboljše inozemske stroje po jako znižane ceni in sicer: Wheeler & Wilson, Grover & Backer št. 19, The Little Wander (zadnje na željo ameriške), Taylor, Germania, Saxonia, Wilcox & Gibbs, Express, Linkoln, Cylinder Elastic, stroji za valati itd.

Ponarejeni ali uže rabljeni, in iztečeni stroji dobé se po okolščinah se ve da 25 do 30% cenejši, so p. tudi za 50% slabjši in manj vredni kot zgornji.

Todaj previdnost pri izbiri!

Kdor tedaj solidni in dobri stroj želi, obrne naj se zaupljivo na me, jaz sem se vedno trudil z zanesljivim postopanjem ohraniti moje dobro ime.

Garancija zanesljiva. — Tudi na vplačevanje v obrokih.

Ljubljana, judovska ulica šte. 228.

S odličnim spoštovanjem

Franc Detter.

(453—6)

Šivilo, cvira, šivanke, aparate, pripravo za prsne gube itd. imam vedno v veliki izbiri v zalogi.

Po deželi sprejema moj potovalec, g. J. Globočnik uljudno vsa naročila, ter ob enem podaje potrebni poduk.

Svarilo.

Zaradi od drugih strank dohajajočih ponudb jednako imenovanih strojev naj se nikdo ne da motiti, ker vsak kdor mojo mnogovrstno zalogo obišče, se prepričati more, da je resnično, kar je zgoraj povedano.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.